

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dolenjci, ne branite se poduka!

Zadnje „Dolenjske Novice“ so izrekle željo, naj bi duhovni, učitelji ali župani ob nedeljah po božji službi kmetom razlagali postave, ki količkaj ljudstvo zadevajo. Ljudje pa naj bi radi prišli take govore poslušati. Opomnijo pa „Dol. Nov.“ tudi, da učitelji pravijo, da bi kmetje ne hodili takih naukov poslušati, in konečno vprašajo: „Ali je res?“

Da, res je, da bi tako ne bilo! Skušnja me uči, da se dolenjski kmet le preveč brani poduka. Ne vem pa, ali je to vmemarnost do dobrega, ali je nekaka domišljija, da je sramotno odraščnemu človeku iti v šolo ter poslušati učitelja, ki je, kakor se sploh misli, edino le za poduk otrok nameršen. — Pisatelj teh vrst službuje po Dolenjskem 26 let; zato pozna Dolenjce precej dobro. Iz skušnje toraj pove, da je malomarnost za poduk sicer povesod, če tudi ne v enaki meri. Bolj pa, ko se pomičemo proti izlivu Krke, manj porajta ljudstvo za poduk. In ravno ti Dolenjci imajo dovolj vzroka za napredek v kmetijstvu skrbeti. — Gospodarstvo po starem kopitu, kakor je po teh lepih krajih navadno, ni v stani zboljšati kmetu sedanjega revnega stanja. Kdor pa hoče svoje gospodarstvo zboljšati, se mora tega učiti. To se

zamore zgoditi, če si ogledamo dobro vredjena gospodarstva in se damo od dotičnega gospodarja podučiti; ali pa če prebiramo dobre gospodarske knjige, ali poslušamo nauke v gospodarstvu izvežbanih mož. Prvo je za marsikterega pretežavno in zamudno; drugo znabiti, posebno če človek brati ne zna, nemogoče; a mogoče in brez vseh stroškov pa je, iti ob nedeljah v šolo in poslušati učitelja, naj bo že duhoven ali svetni. Se ve da, kdor hoče od tacega poduka kaj koristi imeti, mora doma pustiti vse predsodke, ki jih kmet po navadi do gosposkega človeka ima. Seboj pa mora prinesiti dobro voljo naučiti se kaj, potem pa se po naukih tudi ravnati.

V raznih krajih, svojega službovanja sem vabil gospodarje in odraščeno mladino k takemu nedeljskemu poduku; pa samo v enem sem privabil nekoliko poslušalcev v šolo. V kraji, kjer zdaj službujem, se mi pa to, dasi mi je šla tudi prečast. duhovščina na roke, ter iz lece ljudi v šolo vabila, se ni posrečilo več ko enega gospodarja v šolo privabiti; in vendar že tukaj službujem 8 let, ter sem vsako leto in pri vsaki priliki ljudi v šolo vabil. Poleg tega moram tudi opomniti, da mi nihče ne odreka gospodarskega znanja.

Z gotovostjo tedaj trdim, da dolenjskemu kmetu in kmetici šola silno smrdi, in ves trud

Podlistek.

O napovedovanju vremena.

(Pisal za „Dolenjske Novice“ Ferd. Seidl.)

Ljudje so že v starodavni preteklosti razmišljevali o vremenskih prikaznih, ki so jim sedaj prijazne, sedaj sovražne ali celo strašne.

Vpliv solnca na vreme razvideli so kmalu. Ono je, ki vedno ponavlja stvarja dan in noč, zimo in poletje, spomlad in jesen in tako vtisne vremenu poglobitve znake.

Ali tudi mesec zopet in zopet prepotuje obok neba, dozdevno kakor solnce spremljevalec zemlje, in zatorej je kaj lahko nastala misel, da tudi mesec vreme „dela“. Večji imenitnost je pač ostala mogočnejšemu solncu. Nestanovitnost vremena razlagali so iz nestanovitnosti meseca. Še v starem veku dodejali so tema voditeljema vremena

pet sodelavcev. Ti sedmeri: solnce, mesec, Saturn, Jupiter, Mars, Venera in Merkur — imenovali so jih planete — oznanjali so gorkoto in mrzloto, dež, vihar itd. Dobrovoljnost so pripisovali Jovu in Veneri, zlobnost Martu in Saturnu, Merkur je časih dobrohoten, časih hudoben itd.

Kedo bo dandanes verjel takim povsem praznim izmišljotinam? In vendar so marsikje še kakor gola resnica ukoreninjene. V dokaz temu imenujem le Knauerjev stoletni koledar. Ta ošabno nazvana knjiga ima vremenska svoja prorokovanja le na podlagi onih izrodov fantazije sestavljena. Vsakemu letu je v nji na čelu postavljen vladajoči planet, in od njega naravi je zavisen vremenski značaj vsega leta. Prorokovanja se tedaj ponavljajo vsako osmo leto. Lansko leto je dobilo solnce ono častno mesto in prorokovanje je zatorej bilo: leto bo vseskozi suho, srednje gorko,

učiteljev je proti temu smradu zastoj. Doseči bi se kaj dalo, ako bi rodoljubi po vsi moči širili „Dolenjske Novice“ med narodom tako, da bi jih vsaka vas saj po par istisov imela. Denar ne bi bil zavržen, ko bi se za bolj siromašne kraje tudi na občinske stroške naročile. Dobro uredovane „D. Novice“ bi s časoma zaspance gotovo zdrmile in jih za poduk pristopne storile.

Pomoč gosposke pa je vsakojako želeti. Največ pa bi se doseglo, ako bi gg. duhovni kmetijski poduk v šoli, ljudem priporočali z lece.

Za poduk vsem Dolenjcem.

(Dalje.)

Da ohranimo gozdna drevesa, to je gozde sploh, treba je:

1. Da se listje, odpadlo brstje, mah in druga drobnjava, ki gozdu gnoji, ne grabi ali pobira. Listje in brstje nareja gozdu potrebno prst. Prst pa ima lastnost vlago iz zraka piti in zemljo gnojiti. Z odstranjenjem listja odstranimo gozdu ves gnoj, da ga izpostavljamu hudi suši. Mah brani, da hudi nalivi zemljo ne odnesó v nižave, kajti vsled mahu piti mora zemlja vodo tam, kjer pade na zemljo. In ravno to je tudi vzrok, da je vpogozdenih krajih mnogo studencev, kojih v nepogozdenih pomanjkuje.

2. Nepotrebno in pregosto drevje naj se iz gozda odpravlja. Plevel škoduje povsod.

3. Gozdni ptiči, sosebno plezalci, največji varhi gozdov, naj se ne preganjajo. Oni sicer naredo dupla v drevo, toda vediti je, da votlina, ki suši potem terhljeno votlo drevo, drevesu ni na kvar, veliko bolj v korist, kajti vsled osušenja trhljivega drevesa, zabrani se daljne gnjenje. In ako bi vsi lesni črvi, ki jih ptiči plezalci v enem letu ugonobijo ostali, smelo bi se

le malo mokro, jesen in pomlad bosta precej suha in lepa, dozorelo in zmrznilo bo zgodaj, vendar pri zmerni mrzloti; leto se prične z osornim neprijetnim vremenom, a kmalu se zopet izboljša itd. — Isto veljavo kakor Knauer na Nemškem ima Mathieu de la Drôme Francozom, in v mnogih iztisih se prodaja njegov prorokujoči koledar po prav nizki ceni.

Najbolj razširjena je še vedno vera; da mesec prav izdatno vpliva na vremenske prikazni. In vendar je le del onih po polnem izmišljenih razmerij, v katera so zlasti srednjeveški zvezdogledi stavljali svetovna telesa proti vremenu na naši zemlji. V skrivnostnih besedah so pravili, da rastoči mesec pospešuje vsakeršno rast na zemlji; zatorej je treba ob rastočem mesecu travnike gnojiti, da bo rasla trava; ob pojemajočem pa naj se gnojé njive, da bo pojemal plevel, in oni, ki

reči, da bi bili sedaj brez vsega drevja, ne samo gozdnega, marveč tudi sadnega.

4. Pastirji, ki pri gozdnih drevesih kurijo, smolo zažigajo, sploh drevje kvarijo, naj se po zgoraj navedenem činu kaznujejo.

5. Učenci naj se učijo spoznavati važnost, imenitnost in korist gozdov. Dobro naj se jim razlagajo škode in nesreče, ki so nastale v onih krajih, kjer so gozde pokončali (Kras, Sicilija, Francosko).

6. Vsaka šola naj ima kos zemlje, na kateri naj bi se gozdna drevesa odgojevala. Otrok bi dobil veselje že v mladosti do gozdnega drevja; varoval in odgojeval bi ga gotovo potem tudi kot odrašččen mož. Hodil ne bi potem samo sè sekiro v gozd, nesel bi tudi motiko, mlado drevesce in vsadil ga v obližju, kjer je starega posekal.

Kdo naj učitelja tudi v tem podpira, mislim, da so glavna in edina reč le novci.

Občina, boljše, krajni šolski svet naj odmiri vsako leto nekoliko denarja v namen odgojevanja dreves. Učitelj ima samo učiti in odkazevati. Da bi pa sam trosil svoje novce, mu gotovo pri sedanji plači ni mogoče.

Učitelj naj si vsako leto vse stroške, ki jih je imel z odgojevanjem dreves, zapisuje, pri seji kraj. šol. svèta dokaže, kateri naj mu vse stroške poplača.

Po vseh teh potih se bode po poduku in po izgledu sadjereji in reji hostnih dreves močno pomagalo; otroci bodo postali umni in pridni sadje- in gozdorejci, in vresničil se bode pregovor, ki pravi:

„Na vsaki prostorček zasadi drevo,
In pridno ga gleštaj, in splačal se bo!“

Vkoreninila se bode sadje- in gozdoreja povsod, in vidili bomo na vsacem kraji, kjer

si ob pojemajočem meseci dá lase striči, postal bo zgodaj plešast itd.

Mesecu se nadalje pripisuje sprememba vremena, kadar koli se on v novi podobi prikaže; posebno polna luna ima moč razjasniti nebo.

Ako le pomislimo, da vsa mnenja o uplivu zvezd na vreme nimajo nikakoršne razumne podloge, čudili se bomo, da se deloma še danes verjemó. Čez vso potrebo so posebej razni učenjaki natanko dokazali, da mesec nima z mnenjavo vremena čisto nič opraviti. Napisavali so na pr. skozi več let pooblačenje neba o prvem in zadnjem krajci, o polni luni in ščipu, in pokazalo se je, da je nebo ob vseh teh dôbah povprek v jednaki meri prepreženo z oblaki.

Mimo napovedanj vremena iz stanja in barve zvezd, zlasti meseca, napravili so si kmetovalci posebna vremenska pravila in pregovore, in sicer

je zemlja za to, in kjer sadje obeta dobiček, bogato sadje, ki bode pričalo, da naši kmetovalci vedno bolj spoznavajo in čislajo sadje in gozdorejo, in tako koristijo sebi in zaljšajo in boljšajo domovino.

Po učilnicah kmetijstva je najprej potreba slabe navade v vsakterih strokah odpravljati, vendar počasi. Ljudem ne dopade, ako kdo vse staro na enkrat odpraviti hoče, saj tudi ne gre; veliko je dobrega, le zboljševati je treba.

S časoma se že pokaže, kako je boljše. Odrašeni ljudje se starega držijo, kakor molj kožuha — kar neče vun. Kmetiču je treba djansko pokazati, koliko utegne umno gospodarstvo vspeha imeti; pokazati, ni li zemlja njegova vgodna še za kaka nova žita, nove trte, žlahtnejše sadje itd. Naglavni greh imajo tisti, ki so do sedaj za kmetijski stan tako slabo skrbeli; kovali pogubne postave poljedelcu (kako velike obresti se jemljejo od posojenega denarja.) Ni li kmetijski stan podlaga državi in vsi družbi človeški? — Kdor zemljo obdeljuje v potu svojega obraza, on je korenina vsem drugim stanovom. Skrajni čas je, da se kmetu pomaga, dajte mu priliko šolati se za njegov stan. Na dobrem materialnem stanju kmeta sloni država. Svet je nekako obupan zaradi slabih razmer in obilnih bremen — in ker čuti, da na „zeleno“ priti ne more, skrbi, da to malo kar ima hitro požene.

(Dalje prihodnjič.)

Našim čebelarjem.

Dolenjci in sploh Kranjci se kaj radi pečajo s čebelorejo. Vendar pa se po Dolenjskem nahaja le malo kmečkih gospodarjev, ki bi v tej stroki gospodarstva napredovali. Kakor so delali njihovi pradedje, ki so še v cokljah k sv. maši hodili, tako delajo tudi oni. In vendar je drugod tudi

deloma na podlagi izkušnje, deloma pa spadajo tudi v praznoverstvo.

V nekaterih krajih pravijo: „40 dni po prvi megli, pride prva nevihta“. Zakaj bi se nevihta po tem ravnala, to pač zdravemu razumu ni razvidno. Drugače je s pregovori, ki jih je učila skušnja. Ti imajo mnogokrat jedro resnice v sebi. Ne le pri nas so znani „ledeni možje“. Nemci jih imenujejo že davno jednako v svojem jeziku in tudi Francozje se jih bojé. In res premnogokrat sredi meseca maja nastopijo mrazi, vendar se ne ravnajo v raznih deželah po dnéh, kadar stojé oni možjé v pratiki.

Kmetovalci, ki so mnogo let razumno opazovali in primerjali vremenske prikazni v svojem kraju, pridobé s tem prav pomenljivo znanje o bodočem vremenu.

čebeloreja silno napredovala; posebno odkar je župnik Dzierdzon znašel panje s premičnim satovjem. Vendar danes o tej silno važni znajdbi ne bom govoril; spomniti se hočem le navadnega morenja čebel s žveplom. Koliko tisoč in tisoč pridnih čebel se vsako leto brez vse potrebe pomori, ki bi se dale za prihodnjo spomlad prav lahko prihraniti.

Jaz nisem še nikoli čebel žvepljal; tudi ta čas ne, ko sem še čebelaril s starimi panji. Nikoli mi ni bilo žal, da sem pridnim živalcam življenje ohranil, dasi sem panje razdril. Mesto čebele pomoriti, omamim jih s tem, da vtaknem v panj košček tleče cunjé, katera je bila namočena v raztopljenem solitarju in zopet posušena.

V malo minutah so čebele omamljene, in čebelar lahko brez nevarnosti satovje iz panja pobira, čebele pa v kak prazni panj ali pa na tla ometa. Tako lahko poišče tudi matico, katero mora odstraniti. Čebele lahko zdaj razdeli po panjih za pleme odločenih; ali pa jih pusti, da se same po panjih razidejo. Strah, da bi čebele potem prehitro zimsko zalogo povžile, je prazen; samo da niso bili za pleme puščeni panji preslabi.

Moji sosedje so letos imeli mnogo mrličev, dasi so v jeseni čebele pokončevali. Jaz pa nisem imel nobenega mrliča, dasi sem število čebel v jeseni na omenjeni način v panjih jako pomnožil. Zatoraj rečem: Čebelarji, ne žveplajte čebel; to je škoda in neusmiljeno početje.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Slovincem se letos kaj slabo godi, povsodi se slišijo le žalostni glasovi o suši, toči, ognju itd. Kaj li bode, če bo šlo to zmiraj tako naprej?

Iz tega razvidimo, da je opazovanje in primerjanje vremenskih dogodkov prava podlaga, na kateri je edino možno spoznati zakone, ki vladajo v ozračji.

Na kolikor več let se opirajo izkušnje, iz kolikor večjega dela sveta so posnete, tem trdnejši je temelj razumnim sklepom o menjavi zamotanih vremenskih prikaznij.

Zatorej so v tekočem stoletji na tisoč in tisoč krajih vsega sveta postavljeni možje, ki natančno opazujejo dotične razmere v zraku, ter pošiljajo svoja opazovanja izvedencem v glavna mesta, da jih ti primerjajo ter uredé in tako najdejo postave, po katerih se ravnajo premembe v vremenu.

V glavnem mestu našega cesarstva je tudi ustanovljen s cesarsko postavo zavod za vremeštvo. Tam dobé vsaki dan ob 7. uri zjutraj iz

Naš presvitli **cesar** so bili zopet v sredi svojih vernih Tirolcev obdani od strelcev cele Avstrije in nemške države. Ko jih je tamošnji župan nagovoril, dejali so, da jih prav veseli imeti priliko, videti in obiskati glavno in verno mesto Inomost (Innsbruck), kodar najdejo vsikdar staro zvestobo.

Shod treh cesarjev bo menda tudi letos. Naš presvitli cesar in cesarica obiskala sta zdaj nemškega cesarja Vilhelma v toplicah **Gastein**. Kakor pa časniki govoré, sešla se bodeta pa naš in ruski cesar prihodnji mesec. Kjé, se še ne vé.

Čehi bodo dobili tudi svoj lastni denarni zavod ali banko in imeli v češkem jeziku narejen papirnati denar ali bankovce.

Hrvatje so zeló jezni na svojega bana, ker je ta zaukazal, naj se nek silno važni spisi ali akti prepeljejo iz Zagreba v Pešto.

Kaj je novega po širokem svetu?

Lahi so si začeli kaj urno umišljevatí ladje ali barke, pretečeni teden izročili so eno, pravega velikana s stolpom, morju. Kaj li mislijo, se ne vé; za vročo Afriko jih gotovo ne bo volja tja pošiljati, ako tudi jim tam ne gre nič dobro.

Nemci na Pruskem ne vedo, kako bi napravili postavo „o nedeljskem počitku,“ da bi bila vsem prav. Po tej postavi bi namreč kristjani v nedeljah ne smeli delati in prodajati; judje pa, ki bi jih ta postava ne vezala, bili bi veliko na boljšem.

Na **Španjskem** pa razsaja še vedno strašna šiba Božja — kolera. Dan na dan jih zboli na tisoče, in malo manj umre. Ljudstvo je vse zbežgano in popušča mesta. Na ta način se je že preselila kolera na Francosko.

Francozi so sklenili mir z Kitajci; dobili pa so novega sovražnika in še hujšega. Začela se je namreč ondi tudi kolera.

Angležem se zdaj malo bolje godi, kar jim je največji sovražnik Mahdi umrl. Vendar imajo

mnogih krajev vse Evrope po telegrafnem dratu natanka poročila, kakošno da je vreme ondot. Čemu to?

Ako nas eden hoče sklepati, kako se bo vreme za bližnji čas obrnilo ozre se na nebo, da bi videl, kakošni so oblaki in od kod prihajajo, pogleda kakošen veter je in pomisli, kako se je v enakih slučajih — kolikor se on spominja — vreme naredilo.

Napovedovalci vremena na Dunaji enako storé. Ali na podlagi brzozavnih poročil morejo tako rekoč razgledati, kako je nebo ne le na Dunaji, ampak po vsi Evropi! Oni vidijo nad katero deželo se začenja na primer slabo vreme; sklepati pa morejo, čez katere dežele se bo to vreme

dosti skrbi, da se ne vname vojska med njimi in Rusi. Oba se zdaj prav močno utrudjeta in pripravljata barke in vojake.

V **Ameriki** umrl je nekdanji predsednik in najboljši vojskovodja Amerikancev — Ulisej Granth, in kakor se sliši, v revščini.

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

** Tržaški list „Edinost“ pripoveduje o posebni vrsti novošegnih oderuhov, ki so se v tržaški okolici in na Krasu vdomačili: „Tam hodijo ti ljudje od hiše do hiše in ponujajo kmetom malovredno blago za samo zlato. Ali kmet pravi, da nema denarja, na kar mu agent začne na dolgo in široko pridigati, da denarja ni treba; on da blago brez denarja, plačal bode vsak mesec malenkost od 50 soldov ali 1 gld. in ne bode niti znal da je kaj plačal, blago mu pride, kakor darovano. Kmetu in delavcu, ki navadno ne razpoláže nad velike svote, dopadajo se taki predlogi in kupčija je kmalo sklopljena. Navadni človek vzame navadno več blaga, nego ga potrebuje, on si priskrbi slik, pohištva in obleke in se mu ne zdi dosti, ako vzame recimo za 72 gld. raznega blaga, saj bo to lahko plačal, napreč po 3 gld. na mesec. Kmeta in delavca posebno še zapelje na videz ugodni pogoj, da blago precej dobi v roke. — Ali kedar je kmet blago tako prejel, privleče agent iz žepa takazvano „škedo,“ dolžno pismo, katerega mora kmet, ali kedo drug zanj podpisati in za njim, ako treba še dve priči. S tem dolžnim pismom se kupec zaveže za se in svoje dediče, da bode mesečne obroke redno plačeval vsakega prvega dne meseca; ako pa bi z samo enim obrokom zaostal, potem da ima upnik pravico, svoto na enkrat terjati in precej eksekucijo napraviti na upnika premakljivo in nepremakljivo premoženje.“ Varujte se, ljudje, vsih prilizencev, ki vam velik dobiček obetajo.

napotilo; je li bo prišlo k nam ali ne, je li bo dalje časa trajalo ali ne itd. To sklepanje pa se ne opira le na izkušnje enega samega človeka. Mnogi pametni možje, ki so leta in leta svojega življenja opazovali vremenske prikazni, in si tako zagotovili zlate izkušnje, bili so blage volje in niso svojih izkušenj vzeli v grob, ampak napisali so jih v bukve, da bi tudi po svoji smrti drugim koristili. Za kar je bilo treba prej leta in leta opazovati, mogoče je sedaj iz knjige v kratkem času izvedeti.

Kedor toraj razgleda nebo in vreme vse Evrope naenkrat in se opira na razširjene izkušnje mnogih izvedenih mož, ta bo pač vreme z večjo gotovostjo pogodil, kakor nas eden. (Konec prihodnjic.)

Piše nam se:

S Šentjoških hribov 6. avgusta. — „Kdo bi bil zmeraj doma,“ sem si mislil prve dneve tega meseca — in mahnil sem jo na pót. Hla-pon me je iz Ljubljane hitro pripeljal čez ime-nitni borovniški most v Logatec. Tu pa sem djal kar pot pod noge, ter jo rezal peš proti Rovtam, od tod skozi Št. Jošt v Lučinje in nazaj skozi Horjul v Ljubljano. Dolenjski bralec, to so ti pusti hribati kraji — veliko lepša je sploh tvoja dolenska stran — ali vendar sem tudi tu dobil nekaj iztisov „Dolenjskih Novic“. Zato bode pač veselilo tudi vas, ako vam kaj malega s teh hribov sporočim.

Ker leže te fare jako visoko nad morjem, zato imajo sploh le eno žetev, ali še ta je letos slaba. Zimsko je zatrl dolgo ležeči sneg — letino pa tare grozna suša. Sedaj je pač tudi ondi napojil žejno zemljo blagi dež — ali za mar-sikaj prepozno! Sadnega drevja imajo ondi ve-liko. Poglavitni prihodek jim daje živina in pa gozd. Lesa se izpelje od tod — zlasti iz Rov-tarske fare jako veliko. Žali Bog, da ljudje pre-več izsekujejo, pa premalo zasajajo: tu in tam se že kažejo goličave!

Ali brez cvenka vendar-le niso prebivalci teh pustih krajev: priča mi je, ker so Rovtarji v zadnjem času prostovoljno cerkev ozališali, preskrbeli jej prekrasno milodoneče zvonjenje in prelepo mašno opravo. Slišal sem tudi, da se oni pogubni „šnops“ iz vode in špirta še ne pije mnogo — nekteri ga pač že pridno srkajo v dušno in telesno pogubo — sploh pa uživajo bolj doma napravljeno žganje iz sadja, brinja itd.

Povsod se lahko živi, ako je človek trezen in priden.

Iz Doblíč pri Črnomlji. — Nesreča nikoli ne miruje. Devetletna deklica posestnika Mihaela Krakerja je pasla krave na vožetu in igraje si vrv okoli sebe omota, krava se poplaši in beži z deklico čez cesto in kamenje daleč domu, ka-mor mrtvo in razmesarjeno privleče. — Otroci! varujte se enacih igrač, da ne zapadete enaki nemili osodi že v vaši zgodnji mladosti!

Iz Šmartnega pri Litiji. — Huda suša nas je trla. Ozimina je še precej dobra, le malo snopa je, pravijo ljudje, zrno pa lepo. Ali kaj bo z drugimi sadeži, to nas skrbi, ker vse že hudo vene. Napoveduje se žalostna jesen — in dolga zima! — Naše vodice so se kaj usušile — kovači so morali z delom pojenjati, kajti to je znano, da naši Šmartenski kovači dobre sekire, krampe, motike i. t. d. zdeljujejo.

Zdaj se je vse na bolje obrnilo, odkar nam je suho obličje zemlje dež pomočil 4. avgusta,

posebno še zdaj 8. avgusta. Bog hoče prošeni biti; prosili smo ga tudi mi za pohleven dež in dobili smo ga.

Domače vesti.

(Huda ura) bila je vtorek 4. avgusta od 3—4. ure zjutraj v Novem mestu in v okolici. Polagoma so se stemneli oblaki in začel je oster piš vleči. Vedno hitreje in hitreje podili so se oblaki sem in tje, med njimi pa je švigal blisek ko dolga kača ter odmeval grom. Vihar nastajal je hujše in hujše. Drevje se je jelo pripogibati do tal, ter vklanjalo ljutemu viharju ko klasje na polji, kadar ga veter ziblje. Iz streh so le-tele deske; celo streho je odneslo proč. Med tem pa se je usul dež in toča, da je bilo groza. Po hišah videlo se je, da malokedo spi v tej grozni uri. Marsikedo je trepetal, otroci jokali. Proti tri četrt na 4 bilo je najhujše. Bojevali so se nebeški elementi med seboj. Vihar, dež, toča, blisek in grom bilo je vse na enkrat. Vi-delo in slišalo se ni ničesar več; le zdaj pa zdaj kaki polom drevesa, ropot iz streh pada-joče opeke. Groza je spreletavala vse, od sta-rega do mladega, kajti videla se je Božja moč. Proti četrti uri pa se je čulo neko kratko in votlo bučenje — potres, potem pa se je jelo vmiravati. — Koliko dreves, debelih, ležalo je ali polomljenih ali tako poškodovanih po tleh in sadja — da je bilo joj. Tudi ubogim vrabcem ni prizanesel vihar: veliko jih je v jutro ležalo ali pobitih ali do kože premočenih po tleh, ter klicalo jeden družega na pomoč. — Bog nas obvaruj pred tako uro, a mislimo pa vedno na vsegamogočnost Božjo.

(Sveto birmo) bodo delili premil. gosp. knezoškof ljubljanski na Dolenjskem v te dneve: V Trebnjem 30. in v Št. Rupertu 31. av-gusta. — V Mokronogu 1., v Šmarjeti 2., v Novem mestu 3., v Mirnipeči 5., v Toplicah 6., v Žužemberku 7., na Krki 8. in v Dobropoljah 9. septembra.

(Porcijunkule) pri oo. Frančiškanih v Novem mestu udeležilo se je letos prav veliko pobožnega ljudstva, da že kmalo ne toliko. — Ptuji romarji so prenočevali kar na prostem pred cerkvijo in v cerkvi, in se ni nič nerednega pripetilo.

(Imenovanje.) Suplent g. Ign. Fajdiga imenovan je učiteljem na gimnaziji v Rudolfovem.

(Pravosodno ministerstvo) dovolilo je g. M. Kosérju, c. k. notarju v Idriji pre-meščenje v Zatičino.

(Iz Krškega.) V zmislu postave 2. maja 1883 l. je vis. c. k. naučno ministerstvo potrdilo novi učni načrt tukajšnje meščanske

šole s kmetijskim značajem, po katerem se bode začelo v prihodnjem šolskem letu učiti.

(Občinske volitve.) Pri volitvi novega občinskega predstojništva v občini Lokvici bili so izvoljeni, in sicer županom Martin Dragovan iz Spodnje Lokvice, svetovalcem pa Marko Crnugelj, Martin Gornik, oba iz Gabrovca, in dalje Martin Šuklje in Marko Škof iz Górenje Lokvice. — Pri novi volitvi občinskega predstojništva v občini Suhorje pa je bil izvoljen županom Ivan Ambrožič iz Bereče Vasi, svetovalcem pa Fran Kenda iz Suhorja, Jakob Snedec iz Sel in Jožip Petrič iz Dragumlja.

(Laž.) Raznesla se je po okolici Novega mesta govorica, da so v mestu štirje judje, ki ženske love in jim kri izpusté. Pripovedujejo si, da so ti moške državi veliko denarja dali, in ona jim je privolila, v vsaki deželi nekaj človeške krvi nabrati. Po nekterih vaseh je strah tako velik, da nijedne ženske ni v mesto spraviti. — To je prazen strah, drage ženske, in ne verjemite, da je mogoče, da bi kedaj kdo tako pravico dobil. Za varuhe pa imamo že tako izvrstne žandarje, da prav brez skrbi okoli hodimo.

(Volitve v deželni zbor.) Dné 25. in 26. t. m. bodo volitve za deželni zbor za Ribnico, Kočevje in Idrijo, namesto umrlih deželnih poslancev: Karol Rudeža in viteza Schneida.

(Volitev državnega poslanca.) Ker se je eksel. gosp. grof Hohenwart odpovedal poslanstvu za gorenjske mesta, ter vzprejel poslanstvo mesta Ljubljane, vršila se je pretečeni teden nova volitev, ter bil skoraj jednoglasno izvoljen svitli knez Ernst Windischgrätz državnim poslancem.

(Nova pošta.) Pri sv. Križu pri Kostanjevici se bode odprla pošta.

(Dolenjske toplice pri Novem mestu) imele so do konca julija 919 gostov vpisanih, ki so si prišli zdravja iskat.

(Družba sv. Mohora) naredila je v minolem letu zopet lep napredek. Letos šteje družba dosmrtnih in letnih udov 29.557, torej nad tisoč več kakor vlansko leto. To je veselo.

(Čvetorčike) porodila je neka zakonska iz Vrema. Omožena je še le leto dni. Vsi štirje so bili fantiči in so pomrli zarad slabosti.

(Vstrelil) se je v nedeljo 2. avgusta na fužinah, Dvor pri Žužemberku, Klika, uradnik knez Auerspergovoga plavža. Nabil je namreč desetliberni možnar z sekanim železom, ter se potem nanj vlegel in ga zažgal. Tak samomor je do sedaj v naši deželi menda prvi. Uzrok je še neznan.

Očitna zahvala.

Jožef Gazvoda na Gorenji Težki vodi in Jožef Jeriček, kmet in srenjski odbornik tudi od tau stem sl. banki „Slaviji“ in njenem zastopniku v Novomestu, gosp. Fr. Perkotu očitno zahvalo izrekata, ker je ona po ognji učinjeno škodo pošteno izplačala; vrhu tega pa še pridnim gasilcom 10 gld. v dar podelila. Stopiče dné 12. avgusta 1885.

Jožef Gazvoda,
po ognji poškodovan.
Jožef Jeriček,
sosed in gasilec.

Razne vesti.

* (Hraber deček.) V nekej vasi pri Savoni na Ligurskej obali odlikovan je bil pred nekoliko dnevi dvanajstletni deček Pescio s sreberno svetinjo. Pri nastalem požaru je namreč po lestvi znosil in rešil štiri otročice iz že goreče sobe.

* (Pazite na petrolej.) Na Ogerskem v Rohfalvi pripetila se je pretečno soboto grozna nesreča. Ker je bila prejšni dan nevihta, napolnila se je vsa klet tamošnjega krčmarja z vodo. Voda je prevernila tudi sod, v katerem je bil petrolej, ter je iztekel. Ker se skozi duri ni moglo v klet, spustili so se krčmar, njegov voznik, mestni načelnik in gojzdni čuvaj z gorečo svečo v kleti, nastal je grozen puh, ter vnel vso hišo. Mestnega načelnika, krčmarja in voznika vrgel je puh ven, gozdni čuvaj pa se ni mogel več rešiti in zgorel je v pričo njih.

* (Ženska z mrtvaško glavo in pa morska kača) to ste dve prikazni, ki že več let po Evropi strašite. Prvo videli so v tridesetletji na Dunaji, o kateri se je pozneje veliko pisalo; morsko kačo pa mornarji tu pa tam zagledajo, kako se vije in mota med valovjem. Minuli teden, kakor piše neki Dunajski list, pripelje se pred nekega zlatarja voz in iz njega stopi imenitna ženska, ki je imela pa obraz z gosto tanjšico pokrit, kar se je to vsakemu čudno zdelo v tej vročini. Ko v prodajalnico stopi, mislil je zlatar ravno na sprehod iti, ter je bil zaradi tega malo nejevoljen, pa jo je z vso uljudnostjo vprašal, koga da gospa želi. Zahtevala je dragocene zlatnine. Govorila je z slabim hripavim glasom nemščino. Izbrala si je zlatnino za 105 gld. Da bi jo pa še bolj natanko ogledala, obrne se proti luči, ter tančico nekoliko odrine. Naenkrat se ji odveže in grozno je bilo, kar je zlatar zdaj videl, — en sam trenutek sicer, ker v drugem se je že nezavesten zgrudil. — Prava mrtvaška glava zijala mu je nasproti. Žena imela je namreč obraz, ki je bil ves mrtvaški glavi podoben. Oči so bile skrite v velikih globokih votlinah, kosti na lici so ji štrlele venkaj, nosu ni imela nič in kože, na prvi pogled vsaj, tudi nič! Zlatar ni bil sicer dolgo v nezavesti; ko se je prebudil, grozne gospe že ni bilo več. Pri njem pa je bil njegov sosed, ki ga je z vodo močil. Pa tudi zlatnine ni bilo več, a zraven pa je ležalo 105 gld. denarja. Žena z mrtvaško glavo je v resnici minuli teden z njeno materjo na Dunaj prišla. Ona je hči imenitne laške družine. Stara je 17 let, ter je že od mladosti taka.

* (Puščavnik) izvolil si je razvalino Medvedjega gradu na Hrvaškem za prebivališče. Ker so se pripovedovale po Zagrebu čudne reči o tem puščavniku, šel je nekdo iz Zagreba na razvaline, tega gradu, da

se sam prepriča o tem. Ko je prišel na razvaline, našel je stanovanje puščavnikovo, a njega samega ni videl. Pripoveduje se, da je zadnji čas zginil od tod. Obiskovalec našel je v njegovem stanovanju listek, na katerem je bila v slovenskem jeziku zapisana prošnja do obiskovalcev, naj pustijo te reči, ker so njegova last, last moža, kateri je posvetil Bogu svoje življenje, ter se odločil živeti tu v razvalinah na Medvedjem Gradu. Obiskovalec je med drugimi našel tudi zvezek „Ljublj. Zvona“ in slovenska pisma iz Novomesta z imenom: „Gosp. Dragotin Pelko, frančiškan v Zagrebu. (Pod tem naslovom dobival je tudi „Dol. Novice“ dokler ni list nazaj prišel z opombo, da ga ni več v samostanu.) Puščavnik je še mlad; le redko kdo ga je že videl. Govori se, da je mladi mož blazen.

Smešnice.

Novemu posestniku neke grajščine predstavil je župan med drugimi tudi necega starčka rekoč: „Tukaj, milostivi gospod vam predstavljam najstarejšega moža naše fare, ima vže dva in devetdeset let — kaj pa je starček, s kom se peča? — Dimnikar je — Potem nič čuda, prekajeno meso se dolgo ohrani.“

Sejmi na Dolenjskem.

Dné 20. avgusta v Zatičini; — saboto pred sv. Jarnejem v Mokronogu; — 24. avgusta v Št. Jarneji in Kočevji; — torek po sv. Jarneji v Novem mestu; — 25. avgusta v Ambrusu; — 28. avgusta v Strugah.

Loterijske srečke.

Trst 1. avgusta	45	21	40	19	68
Gradec 8. avgusta	58	9	44	38	35

Mlin

stoječi sredi trga Žužemperka, na močni stanovitni Krški vodi, iz 7 tečaji, 8 stopami in vso opravo in popolnoma dobrem stanu, se odda na merico in z prav ugodnem pogojem izurjenemu oženjenemu mlinarju takoj ali pa ob novem letu, bolj natanko se izvé pri podpisanemu lastniku. [54—2]

Franc Pehani,

lastnik mlina in dveh vodnih žag v Žužemperku, (Dolenjsko).

Neogibno potreben pomoček za svinjorejo.

Mr. Tetley-eva

zdravilna štupa za svinje.

Izvrstna, po mnogoterih izkustvih utrjena, z najlepšim vspehom rabljena štupa za vsakojake svinjske bolezni in najboljši pomogljaj proti kugi. — Dobiva pa se v zavičku (paketi) po 12 in 36 kr. edino le pri

Dominik Rizzoli-ju, [59—2]

v lekarni pri „Angelju“ v Novem mestu.

RAZPRODAJA!

Slavnim bralcem „Dolenjskih Novic“ si dovoljujem naznanjati, da sem namenil prodajo blaga za verhne obleke za moške in ženske v moji štacuni popolnoma opustiti in bodem vse to blago, kolikor ga zdaj imam

po izdatno znižani ceni

počenski z prvim dnem meseca julija začel razprodajati.

Po znižani ceni

bodem razprodajal prav lepe in nove kambrike, plavo kotonino, volneno blago za ženske in otročje obleke, križaste porhante, cajg za moške obleke, vebercajg, volnene robce za na glavo, cajgaste facaneteljne, i. t. d. Vse to blago bodem po znižani, svoji lastni kupni ceni, ali pa še pod to ceno prodajal. Posebno priporočam nakup prav lepih kambrikov in cajgov za otročje moške in ženske obleke tistim starišem, kateri bodo v kratkem času svoje otroke k birmi peljali, ker se jim ne bode pozneje nikjer več taka prilika ponudila, lepo in dobro blago po tako nizki ceni kupiti. Kdor tedaj od prviga julija nadalje v Novo mesto pride, naj nihče to mesto ne zapusti, brez da bi na razprodaji pri OBLAKU kaj ne kupil. Kdor hoče tedaj lepo in dobro blago za moške in ženske obleke kaj kupiti, naj se poda naravnost v Oblakovo razprodajo. Vsako za razprodajo pripravljeno blago ima z številkami znižano ceno zapisano, in se ne bode nobeno blago pod to ceno prodajalo.

Pri tej priliki si pa tudi dovoljujem naznanjati, da bodem moja štacuno odslej nadalje izključljivo z drobnim blagom in blagom za perilo zalagal, katero bodem imel na tukajšnjem trgu v največji izbi, najboljšem blagu in stavljal najnižje cene. Priporočam se tedaj slavnim kupcem v Novem mestu in njegovi okolici k obilnemu kupovanju vsakoverstnega drobnega blaga za perilo z zagotovitvijo, da se bodem, kakor vselej dozdej, tudi nadalje potrudil z dobrim blagom, veliko izbero, primerno najnižjimi cenami in hitro in pošteno postrežbo zaupanje mojih dosedanjih častitih kupcev ohraniti in drugih pridobiti. [46—3]

Z odličnim spoštovanjem

Novomesto dné 30. junija 1885. Val. Oblak.

Prodaja vin.

Pri Otoški grajščini je [52—2]

800 veder

dobrega čistega vina od leta 1879., 1881. in 1884., po 6 do 16 gld. veder, naprodaj, katero se tudi na drobno po vedrih prodaja.

Ljubljanski Zvon.

Št. VIII. prinaša te spise:

1. J. Stritar: Pisarjev sin. Povest v verzih.
2. Svojinir: Spomin. Pesem.
3. Dr. Fr. Detela: Veliki grof. Zgodovinski roman. (Dalje).
4. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 22. Pod hruško.
5. L. Podgornikova: Glasbena vzgoja v Slovencih. (Konec.)
6. Ivan Vrbovec: Slavnj Slovenci. II. Peter Pavel Glavar.
7. J. Stritar: Pogovori VI.
8. J. Kržišnik: Pesmi. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
9. J. Cimperman: Osèhlo cvetje. Soneti.
10. J. Apih: Velegrad.
11. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje).
12. J. Šuman: Odgovor na Štrekeljevo kritiko moje slovnice.
13. Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. — Vodnikov napis iz leta 1814. — Narodni dom. — Versuch einer Geschichte der Botanik in Krain. — Kratke opazke.
14. Janko Kalan: Šah. [9—8]

„LJUBLJANSKI ZVON“ izhaja v mesečnih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih zvezkih ter stoji za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld 15 kr.

„KRES“

LEPOSLOVEN IN ZNANSTVEN LIST.

Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dav. Trstenjaka, uredjuje dr. Jakob Sket, c. kr. gimn. profesor v Celovci.

Obseg 7. številke:

Arabela. Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — *Pesni mladeniške ljubezni.* A. Pin. — *Stari sin Džuldaš in njegaj sin Mamet.* Povest iz življenja v srednje-azijatskih puštinjah. Ruski spisal N. N. Karazin, preložil † Fr. Jos. Remec (Dalje.) — *Napitnica.* J. Kostonjevec. — *Božja poezija.* A. Funtek. — *Narodne pripovedke.* Priobčuje Mat. Valjavec. — *O našem literarnem gospodarstvu.* Spisal France Podgornik. (Dalje.) — *O rastlinskem vprašanji.* Spisal M. Cilenšek. — *Noriški Tauriski niso bili Kelti.* Spisal Davorin Trstenjak. — *Što, kaj, ča.* — Spisal J. Šuman. (Konec.) — *V spomin sv. Cirila in Metoda.* Andrej Fekonja. — *Drobnosti.*

Izhaja v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca; velja 4 gld. na leto, 2 gld. na pol leta in se tudi lahko po snopičih à 40 kr. v knjigarnah kupuje.

Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobi in sicer po 3 gld., prvi letnik nam je pošel. [26—4]

Hiša na prodaj.

Proda se iz proste roke hiša štev. 175 v Novem mestu z najlepšim razgledom po okolici, z velikimi lepimi sadnimi vrtovi tik hiše, posebno pripravna za kacega umirovljenega duhovna ali uradnika. — Več o tem pove lastnica ravno tam, ali pa tudi upravništvo „Dol. Nov.“ [62]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Rudninske mineralne vode letos na novo napolnjene.

Carlsbader Mühlbrunnen,
Giesshübler Sauerbrunn,
Gleichenberger Constantins-Quelle,
Haller Jodwasser,
Marienbader Kreuzbrunnen,
Ofner Franz Josef Bitterquelle,
Ofner Rakoczy Bitterquelle,
Preblauer,
Roitscher Tempelquelle,
Roncegno (Eisenhältiges Arsenwasser),
Selters (Nieder-Selters),
Haller Jodsatz,
Carlsbader Sprudelsatz.

Dobivajo se pri [60—1]

Dominik Rizzoli-ju,
v lekarni pri „Angelju“ v Novem mestu.

Kdor se hoče dobro nasmejati,

naroči naj se na

Jurjev Koledar,

katerega izda

uredništvo „JURIJA S PUŠO“ v Trstu

oktobra meseca t. l. za leto 1886.

Jurjev koledar imel bo obilo zanimivega smešnega berila, pripovedek in pravljic, smešne prigodbe v prozi in poeziji, vse z lepimi podobami okinčano. Jurij je tudi prerok in bo prerokoval, kar še do sedaj nobeden ni, ker ima železno dušo, se ni bati, da bi poginil, ampak bode bril burke da bo smeh. — Cena mu je samo 55 kr. — Denar in pisma naj se pošljajo: upravništvu „Jurija s pušo v Trstu. [56—2]

— Ruska esenca —

za

Kurja očesa

odstrani gotovo vsa kurja očesa, bradavice, žulje in vse nepravilne kožne snovi, in to brez bolečine in nevarnosti. — Cena steklenici 35 kr.

Dobiva se pri [61—1]

Dominik Rizzoli-ju,

v lekarni pri „Angelju“ v Novem mestu.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.